Hans Linthorst Homan

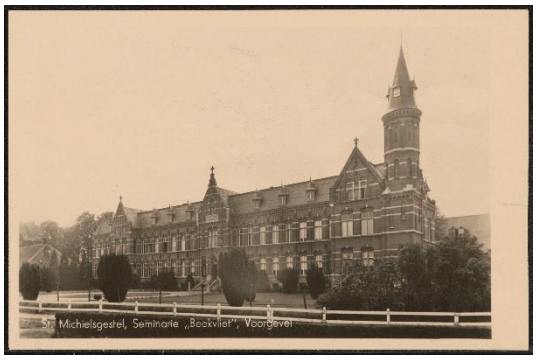
Johannes (Hans) Linthorst Homan is geboren op 17 februari 1903 in Assen. Hij was zoon van Mr. Jan Tijmen (Jan) Linthorst Homan (1873-1932), de Commissaris der Koningin in Drenthe en Jeannette Madelaine Staal. Hij had een twee jaar jongere broer Henri Peter (Harry) (29 mei 1905). Het gezin was Vrijzinnig hervormd. De twee broers groeiden op in het voormalige provinciehuis in Assen en op het landgoed Overcinge te Havelte.

Hans volgde te Assen het gymnasium en werd samen met zijn broer lid van Scouting. Op 8 juli 1911 worden de eerste Asser padvinders geïnstalleerd. Hiervoor was zelfs een lid van het Hoofdbestuur naar Assen afgereisd. In de begin periode waren verschillende officieren van het Asser garnizoen bij de leiding actief waardoor de activiteiten een militaristisch tintje hadden. Harry en Hans werden scout bij groep 1, de latere Zwervers. Het clubhuis wordt verplaatst van het Koetshuis van Lels naar het Koetshuis van Linthorst Homan aan de Kloosterstraat. Hans wordt later ook vaandrig (scoutsleiding). In 1921 ging de groep op zomerkamp naar Duin en Kruidberg bij Santpoort. Pieter Cevaal was hopman en Hans Homan en Jaap Roëll waren vaandrig. Na het kamp vertrokken ze alle drie en de penningmeester van de groep, dr. Schwartz, nam samen met de patrouilleleiders hun functie waar. Hun vader was tot 1930 lid van de Raad van de Vereniging van de NPV.

Hij studeerde van 1921 tot 1926 rechten aan de Rijksuniversiteit Leiden, waar hij in 1934 promoveerde. Naast zijn vader was ook Homans grootvader van vaderskant, Johannes Linthorst Homan commissaris van de Koningin (van Drenthe) geweest. Hij was gehuwd met jkvr. Elisabeth Storm van 's Gravesande (1903-1951) en trouwde later met Maria Vittoria Senni (1920-2006). Van 1926 tot 1932 was hij advocaat in een praktijk met zijn broer Harry Linthorst Homan. Hierna was hij burgemeester van Vledder en lid van de Provinciale Staten van Drenthe. Op 1 juni 1937 werd hij commissaris van de Koningin in de provincie Groningen (vanaf mei 1940 commissaris der provincie genoemd). Hans was in 1938 lid geworden van de Oud Padvinders Vereniging.

Al snel na de Duitse bezetting van Nederland in mei 1940 werd buiten de bestaande politieke partijen om de Nederlandsche Unie opgericht, die nationale samenwerking beoogde en een doorbraak van de verzuiling nastreefde. De Unie wilde een massabeweging van Nederlanders tegenover de Duitse bezetter zijn en zo de Nationaal Socialistische Beweging in Nederland (NSB) de wind uit de zeilen nemen. De Unie stond onder leiding van het driemanschap Louis Einthoven (hoofdcommissaris van politie te Rotterdam), Jan de Quay (hoogleraar psychologie te Tilburg en sinds medio mei 1940 regeringscommissaris voor de organisatie van de arbeid) en Homan. Haar aanhang groeide explosief en bereikte eind 1940 (volgens de schatting van de historicus Ten Have) een maximum van 600.000 leden. Van het driemanschap bleek Homan het meest inschikkelijk tegenover de nazi's. Na de Duitse inval in de Sovjet-Unie in juni 1941 eiste de nazi-bezetter de deelname van Nederland aan

de oorlog tegen het communisme, maar behalve van de NSB bleef Nederlandse steun uit. De bezetter wijzigde zijn tot dan toe voor niet-joden relatief milde bezettingsbeleid in Nederland. Homan werd door de Duitsers per 9 augustus 1941 ontslagen als commissaris der provincie (in 1947 door de Nederlandse Staat omgezet in eervol ontslag per 15 april 1945). In december 1941 werd de Unie verboden. Sommige oud-leden van de Unie sloten zich nu aan bij het illegale verzet tegen de nazi's.

Op 4 mei 1942 werden 460 Nederlandse mannen in het voormalige Kleinseminarie Beekvliet bij St Michielsgestel vastgezet. Ruim twee maanden later werden op 13 juli nog eens 800 gijzelaars in het nabijgelegen kamp Haaren geïnterneerd, onder wie Hans Linthorst Homan. Ook dit waren mannen *'die vroeger in het openbare leven stonden en van wie aan te nemen is dat zij met de aanstichters van de tegen de bezettende macht gerichte kuiperijen sympathiseren'.* Door te dreigen de gijzelaars ter dood te brengen, probeerde de bezetter te voorkomen dat Nederlanders verzets- en sabotageacties zouden plegen. De opgepakte mannen kwamen uit alle lagen van de bevolking. Opvallend was wel dat relatief veel gijzelaars een vooraanstaande positie innamen in de Nederlandse samenleving. Daarnaast kwamen de gijzelaars vooral uit kringen die aan bepaalde Duitse plannen hun medewerking geweigerd hadden. Na enige tijd ging hij naar het voormalige Kleinseminarie Beekvliet bij St Michielsgestel en op 20 april 1944 werd hij vrijgelaten. Later dat jaar voegde hij zich bij de illegaliteit.

Zijn broer nam in de oorlog ook deel aan het verzet; hij deed dat vanuit zijn positie bij Philips. Hij dreigde in 1942 te worden gearresteerd en na een vlucht via België, Frankrijk en Spanje arriveerde hij in 1943 in het Verenigd Koninkrijk. Hij werd ambtenaar op het ministerie van Binnenlandse Zaken van de Nederlandse regering in ballingschap. Hij werd benoemd tot souschef van het Militair Gezag. In die functie moest hij zijn broer Hans in 1945 meedelen dat deze was gestaakt in zijn functie als commissaris van de Koningin van Groningen.

Na de bevrijding oordeelde de regering dat Homan niet in zijn functie van commissaris van de Koningin kon terugkeren. Hij was geruime tijd ambteloos burger. Nadat een regeringsonderzoek naar de Unie in 1947 was afgerond, werd aan Homan met terugwerkende kracht het genoemde eervol ontslag verleend.

Vanaf het einde van de jaren veertig kreeg een nieuwe, `Europese' carrière gestalte. In 1952 werd hij hoge ambtenaar bij het ministerie van Economische Zaken, in welke functie hij deelnam aan de onderhandelingen over het Verdrag van Rome. Later werd hij Permanent Vertegenwoordiger van Nederland bij de Europese Economische Gemeenschap (EEG) en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (Euratom), lid van de Hoge Autoriteit van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS) en ten slotte vertegenwoordiger van de Europese Commissie te Londen. Gedurende zijn carrière vervulde hij talloze nevenfuncties, waaronder het voorzitterschap van het Nederlands Olympisch Comité (NOC).

Ook na zijn pensionering bleef hij een onvermoeibaar propagandist van een federaal Europa. Harry is overleden op 6 november 1986 in Rome, Italië en ligt begraven in een familiegraf bij de Hervormde Kerk te Havelte.

Zijn broer werd in 1949 lid van de Raad van de Vereniging van de NPV en was dit ook nog in 1951.

Meer informatie

Raad der Vereeniging - Scoutpedia.nl (scoutwiki.org)
Hans Linthorst Homan - Wikipedia
Harry Linthorst Homan - Scoutpedia.nl (scoutwiki.org)
De padvinder; algemeen orgaan voor de Vereeniging "De Nederlandsche Padvinders", jrg 7, 1921, no. 34, 22-10-1921 » 22 okt 1921 - Pag. 12 | Delpher
Weest paraat; officiëel orgaan van de Nederlandsche Padvinders, jrg 24, 1938, no 2, 1938 » 1938-02 - Pag. 29 | Delpher
Linthorst Homan, Johannes (Hans) - Stichting Dodenakkers.nl
Homan-de-familie-26-10-2015.pdf (snba.nl)
De Zwervers (Assen) - Scoutpedia.nl (scoutwiki.org)
Vrienden (vriendenzwervers.nl)
De verkenner; off. orgaan voor de Padv. Beweging in Nederland, jrg 16, 1930, no. 5, 1930 » 1930-05 - Pag. 47 | Delpher
Home - Gijzelaarskamp Beekvliet
Kamp Sint-Michielsgestel - Wikipedia
P.C.A. Geyl, Gedenkboek gijzelaarskamp Beekvliet, St. Michielsgestel (Schiedam 1946)
W. Boerhave Beekman, Gedenkboek gijzelaarskamp Haaren, St. Michielsgestel (Den Haag 1947)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op http://vrijheid.scouting.nl voor meer informatie en alle andere verhalen.